

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő háboruban léte alatt a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. Megyéd évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " Egy óra " 20

Lemberg.

Olyan időknek élünk, amikor az emberek nagy, tájékozatlan többsége hasonlít a házárdjékosokhoz: mindent föltesz egy lapra. Körülbelül így jellemezhetők ma azok a lelkes honfiak és honleányok, akik — amikor híre ment, hogy az orosz hadsereg tekintélyes része Lemberg felé közeledik, — az első pillanattól kezdve remegtek ezért a galiciai városért, mintha a háború sorsa csak azon fordulhatott meg: miénk marad-e Lemberg, vagy ideiglenesen eladjuk azt.

Azóta több ízben elsőrendű katonai szakértők véleményéről tárogatva sikerült bizonyítanunk, hogy a milliók harcában Lemberg sorsa egyáltalán nem döntő jelentőségű. S nincs az a város, amely ilyen méretű háborúban többet jelentene, mint egy védelmi pozíciót, amelyet megtartani vagy idősebbi tisztán taktikai okokból kell s annak esetleges kiürítése akárhányszor éppen a hadjárat sikere érdekében szükséges. Meg vagyunk győződve, hogy Dankl és Aulffenberg győzelmei után semmi okunk nincs az északi eseményeket sőtét szemüvegen át nézni. Sőt tovább megyünk. Hiaszunk és valljuk, hogy Lemberg kiürítése, ami bekövetkezett, hadvezetőségünk messzeszélő bölcsességét igazolja már a közel jövőben.

Hiszen így is, nem ismerve azokat az indító okokat, amelyek ezt a lépést szükségessé tették, minden hadi tudomány nélkül megállapíthatjuk, hogy Lemberg kiürítése nem csupán azért volt helyes, mert megkímélte a monarchiának egy virágzó városát a bomba-záporától, de érthető abból a szempontból is, hogy a lakosság tízezreit mentették meg a pusztulástól.

Amikor taktikai előnyekről van szó, amikor egy élet-halálharcban a körülmények parancsolólag követelik, akkor egy város sorsára nem szabad és nem lehet tekintettel lenni. A történelem számos példája igazolja ezt a szinte lehetetlen nagyobb háborúra gondolunk, amelyben egy-egy helység, város néha többször is gazdát nem cserélt volna.

Szó sincs róla: megértjük azokat, akik nem szívesen hallják a híreket, ezeknek a derék, lelkes hazafiaknak azonban melegen ajánljuk a figyelmükbe azt a körülményt, hogy a hadvezetőség mindezesetre jobban ismeri a helyzetet, mint mi s teljesen tisztában van a cselekedeteinek horderejével, míg mi csak tényeket

lát okok nélkül. Várjuk be hát — mint a magyar olyan szívesen mondja — azt a bizonyos gyors-

vonatot s akkor talán újjongani fogunk azor, ami ma pillanatszerűleg lehangoz.

Folyik a milliók csatája. Döntő csaták küszöbén. Győzelmünk már nem késhetik tovább.

Lebeletlen megaláztatás és létszám lelkendezés nélkül írni arról a hősiességről, mellyel csapataink verednek. Lembergnek katonáink, ezemiatán szerint nemcsak 8 napig védekeztek a rettenetes orosz túlerő ellen, hanem támadtak is. Deffenzív szerepre rendeltetett csapataink lőő pusztítást vittek végbe az oroszok sora között.

Drágán fizette meg az ellenség betetőző vállalkozását, véres fejjel bukott vissza minden talpalatnyi földről, ahová lábát tenni akarta. Csapataink szelleme fényes, harci kedvük leronih talian, katonáink nem is hederitének az emberfeletti fáradsalmakra.

Általános az érzés, hogy a Galiciába betört oroszok offenzívájának ereje hatalmasan megfogytakozott és hogy az ellentámadásokkal tele harcokban az ellenség kiheverhetetlen veszteségeket szenvedett.

A mai nap sem sem múlt el a harc téren nyomtalanul. Alábbi híreink hadaink győzelméről beszélnek:

Hogyan történt Lemberg kiürítése.

Csapataink szeptember harmadikán vonultak ki Lembergől. Az oroszok a város előtt hevenyészett erődítéseket és sáncokat délelőltől hosszabb ideig lőték könnyű és nehéz fegyverekkel, nyilván, mert nem tudták, hogy a sáncokat senki sem védi és a város már ki van ürítve. A tüzelés aztán elhallgatott.

Lemberg kiürítésére már napokkal ezelőtt el voltak készülve az összes hatóságok. Már régebben utasítást kaptak, hogy tartásuk magukat készen. Néhány nap előtt eltávolították a helytartóság épületeiről az osztrák címet és ezt a példát a többi hatósági épületek is követték.

A kiürítés előtt a posta megszüntette működését és csak a katonai autómobil postajáratok működnek. A vagyonszerző emberek már

főbbi részein a múlt heti nagy csata után arányilag nyugalom uralkodik.

Egyesültek a szövetséges csapatok.

Krakó, szept. 7.

A Slovo Polska jelenté, hogy a német csapatok Radostzanéi északkeleti csapatsíkjával, miután előbb az egész domborvonal területet megszállták.

A csernovici győzelem részletei.

Az augusztus 25-iki csernovici csatáról csak most volt lehetséges megtudni a részleteket. Egy orosz divízió, a negyvenhetes kamienicai és a harmincötös kisenevi ezredek vezették a támadást Csernovic ellen, melyet Schmidt altábornagy sorkatonasággal és népfőlkélskel védett. A védelem hosszú harc után győzelmes offenzívába ment át és az ellenséget machals bojarancse toporocsi irányokban visszavetítte, ötezár fegyvert, több gépfegyvert zsákmányoltunk és sok hadifoglyot ejtettünk.

Az esetleges nyugtalanító hírekkel szemben megállapítható, hogy az ellátás kifűnő, holott a talaj mocsaras és iszapos. A rekvirálás óriási nehézségbe ütközött, de azért a csapatok ellátása kifűgástalan és hangulatuk a legjobbnak. A haditelefon és haditávíró zavartalanul funkcionál és az egész vonalon a legrövidebb idő alatt összeköttetést kap a főhadiszállással.

A lengyel ezredek vitézsége.

Krakó, szept. 7.

A krakói Nova Reforma írja, hogy a krasnikai győzelem kivívásában nagy része volt a krakói hadiész lengyel ezredel vitéz magatartásának. A csapatok öt óra hosszat tűzéréség nélkül veredtek és csak este felé jutottak abba a helyzetbe, hogy a tűzéréség beavatkozása után rohamot intézhessenek az oroszok ellen és kiverhessék őket állásaikból. A döntő rohamot a 16. számú landwehr ezred kapitánya vezényelte, akit még ott a harcmezőn őrnaggyá léptettek elő. Amíg az oroszok a tűzvonalban harcoltak, hátuk mögött mintegy tíz kilométernyire a népfőlkéls újabb sáncokat ástak. Foglyok elbezételese szerint az orosz csapatok napokon keresztül alig jutok élelemhez, az orosz intendatúra nagyon rosszul funkcionál.

Seregeink ismét 6000 oroszot fogtak el.

Budapest, szept. 7.

A főhadiszállásról jelentik, hogy a Dankl hadsereg ellen az ellenség vasuton érkezett tetemes segélycsapatokat vonultatott fel. Az ezekkel vívott, már jelentett harcokon kívül h. Jomásra jutott, hogy a Kesztranc altábornagy parancsnoksága alatt álló csoport az oroszoknak egy erős támadását véresen visszaverte és további 6000 oroszot ejtett foglyul.

Különben mind a két hadiszíntéren amennyire eddig ismeretes, arányilag nyugalom van.

Dankl újabb harca.

Bécs, szept. 7.

Hoeler vezérőrnagys, a vezérkari főnök helyettese az elmúlt éjjel hivatalosan jelenté, hogy a Dankl hadsereg ismét heves harcban áll.

Hadseregeink harcveronalának

Kedvező állásunk az orosz harctéren.

Mindenfelé győznek seregeink.

Budapest, szeptember 7.

Egy magasrangú katonatiszt, aki Auffenberg győzelmes hadseregében harcolt és ma érkezett sebesülten Budapestre az orosz harctérről, behatóan ismertette velünk az orosz harciér jelenlegi állását. Előadásának summája az, hogy északon a helyzet ránk nézve színdő-szerint kedvező. Az oroszok, mint minden támadó fél, egyes hadseregekkel, szükségszerűleg centrális irányban nyomultak előre s a hadseregek legfőbb feladata az volt, hogy egymással mielőbb érintkezést találjanak és így egymásra támaszkodva, egymásnak szükség szerinti hiányait fedezve, nyomuljanak előre. A mi hadvezetőségünknek legelső célja az volt, hogy az orosz seregeknek ezt a centrális együlthadását lehetetlenné tegye és mielőbb megfússza. E célból seregeink nagyobb erejét nem Lemberg irányában az orosz centrummal szemben állította fel, hanem Auffenberg és Dinki vezérlete alatt a balszárnyon helyezte el és az oroszok jobbszárnya ellen vezette. A közönség Auffenberg győzelmét, úgy látszik, nem tudja kellőképpen méltányolni, pedig az kétségelenül döntő jelentőségű. Míg ugyanis Dankl az orosz harcra való jobbszárnyát szakította el a főcsapatától, Auffenberg a rendelkezésére álló nagy erővel az orosz centrum balszárnyát is visszazorította északnak, úgy hogy az előrenyomuló orosz centrum immár nem támaszkodhat ezekre a seregekre, ami nagyban veszélyeztetett további előnyomulását, mert meneti jobban hatol be Przemysl felé, annál rosszabb rá nézve s annál veszélyesebb helyzetbe kerülhet. Auffenberg ugyanis fényesen megoldotta feladatát, olyan helyzetet teremtett, amely az orosz centrumra előbb-utóbb éreztetni fogja a hatását. Szabadon választhat ugyanis most már, vajjon még tovább nyomja-e vissza az orosz centrum jobbszárnyát, vagy pedig könnyű fordulattal hátról vágja el tartálékától az előre haladó orosz sereget. Hogy a két feladat közül melyiket fogja választani, azt az adott körülmények fogják a szükséghez képest megjelölni.

Ezen a helyzeten az sem változtatna, ha az oroszok Lembergét elfoglalnák, mert hiszen a centrum, amely felé az orosz seregek haladnak, Przemysl és Lemberg elfoglalásának sem hadseregeinkre, sem további hadműveleteinkre nézve semmiféle jelentősége sincsen. Megtehetjük volna azt is, hogy az orosz centrummal szemben állítjuk oda nagyobbik erőnket, de akkor ugyanaz történet volna velünk, ami most az oroszokkal, hogy a balszárnyukat elnyomták és leszorították volna és a mi hadseregeinket fenyegetés a bekerítés veszélye. Ha a mi seregeink volnának abban a helyzetben, mint jelenleg az oroszok, az sokkal veszélyesebb lenne ránk nézve, így azonban helyzetünk minden tekintetben kedvező.

Az a körülmény, hogy Bakovinában harcoló jobbszárnyukról semmi hír nem érkezik, információnk szerint egyáltalában nem jelent semmit. Ott ugyanis csak alárendelt jelentőségű hadsereg állanak szemben, mert a terep a hegyek miatt egyáltalában nem alkalmas döntő csaták megvívására. A Kárpátok azonban úgy meg vannak erősítve, hogy erről az oldalról sem becsúszhat, sem hadseregeinket meglepés nem fenyegeti.

Döntő csatánk az oroszokkal.

Seregeink harmadikán kiürítették Lembergét, nehogy az orosz offenzíva esetleg ostromolni és bombázni kezdje a várost. A kiürítés szükségese volt azért is, hogy esetleg elmaradó csapatunkat körrel ne zárhassák és akcióképtelenné ne tegyék a mindentől odaáradó orosz katonák. Lemberg stratégiai egyáltalán nem fon-

tos, politikai, nemzeti és presztizs-érdeakenységek nem számíthatnak hadviselésnél.

Tegnap és tegnapelőtt eddigi jelentése szerint a keleti harctéren nem voltak harcok, a helyzet kedvező és a legközelebbi napok nagy eseményeket hozhatnak. A hangulat jó, mert a harc jelenlegi szünetelése mutatja, hogy mennyire megbénítottuk az oroszok akcióképességét.

Auffenberg kettévágta az orosz hadsereget.

Seregeink Kraanki győzelméhez méltán csatákozik Auffenberg történelmi jelentőségű diadalmos előnyomulása, amelynek során a vitéz csapatunk először Tomaszowánál, majd az északra, Tomaszowától légvonalban 25 kilométerre fekvő Komarowánál az ellenséget teljesen szétverték. A győzelmes előnyomulás nagy jelentősége abban rejlik, hogy csapatunk az oroszok nyugati szárnyát elvágta a centrumtól és a keleti szárnyától és ezzel megakadályozta, hogy az ellenség egyesült erővel nyomulhasson ellenünk Lemberg irányában.

Taktikai okok úgy kívánták, hogy hadvezetőségünk Lembergét kiürítesse és ezzel megóvja a várost a céltalan bombázástól, illetve rombolástól. Az ellenség a kiürített városokban nem szokott pusztítást véghezvinni, azok a nemzetközi jog védelme alatt állanak. A város kiürítését a hadvezetőség e hónap 3-án rendelte el, a lakosság azonban már napokkal ezelőtt elvonult. Az orosz túzéréség a Lemberg előtt levő hevenyészett futóerődítéseket hevesen ágyuzta, mivel a tüzelés nem viszonzott, az ellenség megdühült, hogy csapatunk jobb állásokban helyezkedve el, deffenzívára mentek át.

A németek győzelmes előnyomulása.

Berlin, szept. 7.

A nagy vezérkar közli, hogy Vilmos császár jelen volt tegnap a Nancy erőltetés ellen indított támadásnál.

Moubsuge előtt két erőd és az ezek között levő állások estek. Túzéréségi tüzelést intézhettek a város ellen.

Egy kezeink közé került iratból kiderült, hogy az ellenséget teljeséggel meglepte Kluck és Bülow hadseregeinek előnyomulása.

A belgák más északi részen még augusztus 17-én is azt hitték, hogy ott német lovasság van, csak a Marwitz tábornok vezetésével álló lovasságnak kitűnően sikerült a hadsereg mozdulatait leplezni.

Ujabb győzelmünk Szerbiában.

Budapest, szept. 7.

A hadisajtószállás parancsnokságától a következő jelentés érkezett: A hadsereg parancsnok szeptember 7-én a következő parancsot adta ki: Örömmel tudatom, hogy mintegy négyszer főnyi szerb csapat, amely Mitrovicától keletre területekre betörést kísérelt meg, fogságunkba esett: Ez alkalommal a délvoldán levő derék csapataink szerb hadiszerit is zsákmányoltak.

Belgrádnál minden csendes.

Zimony, szept. 7.

Zimony és Belgrad között most ritkán hallani ágyuzást. A mi nehéz túzéréségünk elvette a szerbek kedvét minden provokációtól. Éjjelente fényező világja ragyogja be a szerb partokat: a zimonyi oldalon ébren figyelnek arra, nehogy a szerbek az éj sötétjében kárt tessenek a vasúti hidban. Még a legutóbbi napokban is megtörtént, hogy a szerbek éjjel tulajdon próbáltak a hid közelébe jutni, de rajta vesztettek. Három szerbet, akik az inassó oldalról fényekkel érintkeztek a szerbekkel, hadilövényszék elé állították.

A németek újra megverték az angolokat.

Bécs, szept. 7.

Hollandián át érkezett hír szerint a londoni Times tudósítja az észak-franciaországi operációról a következőket: Amiens a németek elfoglalták. A városért La Fere körül véres harc volt, melyben az angolok kénytelenek voltak visszavonulni és La Fere várát is feladni. Az Amiens körül folyó háromnapos csata tetőpontra a Moreuil körül véres küzdelem volt, melyben a németek győzelmet arattak. A szövetségesek rendben visszavonultak.

A francia deffenzíva is összeomlott.

Bécs, szept. 7.

A Fremdenblatt szerint a francia offenzívához hasonlóan most már a francia deffenzíva is teljesen

összeomlott. Franciaország óriási lépésekkel halad katasztrófa felé. A Neuss Wiener Tagblatt közlése szerint Páris a legrovidabb időn belül a németek kezében lesz.

Párisban már hallják az ágyusztót.

London, szept. 7.

A Daily Chronicle jelenti, hogy német csapatok már Creil és Senlis körül is megjelentek és az ágyusztó már elhallatja Párisban is.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Szeptember 8. Kedd. Róm. kath. Kisassz. n. Protosztás Kisassz. n. Görög Orosz ang. 23. Adrián. Nap kel 5 óra 27 percek, nyugszik 6 óra 27 percek.

Időjárás. Meleg és tulnyomóan száraz idő várható. Sürgönyprognózis: Meleg, száraz. Hőmérséklet 24. 8. C.

Miként kellene támogatnunk a vörös kereszt munkáját? A katonai sebesültek ellátására és ápolására a vörös kereszt egylet által gyűjtendő pénzbeli adományok mikénti megszerzése hogy ez által a vezetőségnek feltehető fáradságos munkája némileg megkönnyíthessék, következőkre hívjuk fel az intézőség figyelmét: A város területén van körülbelül 60-65 korosztásra jogosult szat oszlet 60-65, cukrászda, kávéházak és szállodák 8-10. Ha már most az illető üzlet tulajdonosok között a vörös kereszt részéről ellenőrző számokkal ellátott fizetési bárcák osztatának ki és pedig a csiből, hogy a 10 filléren felül fogyasztott szeszes italok árát a vörös kereszt fizetési bárcán köteles az illető italmérő elszámolni s azon egyen tőrhére, ki szeszes italt 10 filléren felül fogyaszt 1 koronáig 2 fillér, 2 koronáig 6 fillér, és 2 koronán felül 10 fillér számíthatnak fel a vörös kereszt egylet javára. Természetes időközönként kizárólag a vörös kereszt egylet intézőségének kebeléből kiküldendő pár tagu férfi bizottság, az illető italmérők stb. felett a fizetési bárcákra vonatkozólag ellenőrzést gyakorolna. Ezek után hiszszük, hogy ily módon nap nap után tekintélyes összeg folyna be a nem-mes cél javára.

Uj rend a Demkében levő sebesültek látogatása körül. A helybeli Vörös Kereszt kórház épülete népes, tulnópes volt a tegnapi vasárnapon. Tömegesen ment a látogató közönség a Danke épületébe, megrakodva minden földi jóval, étellel itallal. Az udvaron nagyban ment a kínálgatás, evés-ivás, aminek az lett az eredménye, hogy a katonák közül löbben beteges lettek. Szűsz Ferenc dr, a kórház vezető orvosa a mai orvosi vizsgálat alkalmával megállapította, hogy a sebesült katonák közül löbben ápolatásuk ideje alatt lettek beteges és intézkedést kért, hogy az étel és italmentek ajándékozása körül a kórházi ápolásnak, az egészségügyi követelményeknek megfelelően rend és rendszer állapítsák meg. Markovits Manó dr főispán, az egylet elnöke akkép intézkedett és ez uton közli a közönséggel, hogy további intézkedésig a vasárnapi látogatási beszűnteti, csütörtökön a látogai napon pedig kizárólag a főispán által kiadandó személyre szóló engedély alapján lehet a kórházat látogatni. Ételt és itelmű-

ket, dohányt, szivart kizárólag dr. Dózsa Simoné úján lehet a kórházba juttatni.

- Kifizették a lovak árát. Több- ször írtunk már arról, hogy a kincstár kifizeti a makói gazdák- nak azoknak a lovaknak árát, melyet a lovasbíró bizottság a kato- naság részére vásárolt. Most a mi- niszter szigorú rendelkezést intézett Makóvárosához, mely szerint a be- sorozott lovak ára azonnal kifizet- endő. A kifizetést a postafőosztá- s vezényli, azért figyelmeztet- tük mindezeket, kik kéksínű utai- ványlapjaikat a m. kir. adóhivatal- nál eddigéig még fehérré ki nem cserélték, hogy azokat haladéktla- nulni cserélték ki, mert a postata- karékpénztár csak ilyen fehér utai- vány lapokra fizeli ki a lovak árát.

- Vasuti értesítés. Az Államvasutak makói állomásáról ma a következő értesítést kaptuk: Ertesítjük az utazó közönséget, hogy 1. év szeptember hó 7-ét követő éjjel 12 órakor a hadi menetrend további intézkedésig meg- szűnik; 8 óra már a polgári menet- rend szerint közlekednek a vonatok a Hmvasárhely-Makó Nagyszentmik- lósi vonalon. — Az áru forgalom kor- látozás továbbra is fenn áll. Részle- tebb felvilágosítás a Makó-újvárosi állomáson nyerhető.

- A marhahus kell a hadsereg- nek. Érdekes rendelet küldött ma a miniszter Makóváros polgármes- teri hivatalának, mely hivatkodik arra a körülményre, hogy a hadra kell a seregnek végőmarhával való élelmezhetése érdekében tehát ki- vánatos a marhahúsmennyiség lehető kímélése és ennek megfelelően a polgári lakosság ez irányú fo- gyszásának lehető csökkentése. Ennek a jelenlegi rendelkezési hely- zetben közérdekes célak a bizto- sítása végett felhívja a miniszter Makóváros polgármesterét, hogy igyekezzék megfelelő módon a la- kosság körében odahatni, hogy az a marhahus fogyasztásáról minél kiterjedtebb mértékben a sertés és juhhus fogyasztásra térjen át. Meg- jegyzi a miniszter, hogy a sertés- hus fogyasztás fokozása már annál az órák fogva is kívánatos és a lakosság érdekében való, mert az a zsír most erősen emel- kedő árának alakulására is a leg- kedvezőbb hatást fogja gyakorolni. Itt jegyezték meg, hogy Makóvá- rosában a sertés- és juhhus jóval olcsóbb a marhahusnál, így a la- kosságnak nagy része a sertés és juhhus fogyasztja. Ocsó továbbá a baromfi is nálunk. Merad tehát igen sok szarvasmarha a katoná- ságnak.

- Beírás a kereskedelmi iskolába. A városi kereskedő tanonciskolában a miniszterium rendelkezéséből a növen- dések beírása és iskoláztatása októ- ber hó 1. napján történik.

- A veszteség kimutatások köz- lése. A közönség különbözően ér- deklődik a veszteség kimutatások iránt és tudni akarja, hogy a há- boruban kik sebesültek meg. Min- tán ezeket a kimutatásokat nem közölhetjük, elhatároztuk, hogy úgy elégítjük ki a közönség jogos ki- váncsiságát, hogy meghozatjuk a veszteségi kimutatásokat és min- den nap 5 órakor szerkesztősé- günkben mindenkinek teljesen díj- talanul felvilágosítást nyújtunk. Ilyen felvilágosításokat már vasárnapról kezdve nyújtunk.

- A sebesültek bőséges ellátása. Megírtuk már, hogy szombaton este a makói római katolikus kór- házban 30 könnyebb sebesülésű kato- nát helyeztek el, kiket a római

katolikus egyház nemes gondol- kozású tagjai nemcsak ápolnak, de fejedelmi módon látják el éle- lemme. Megemlítettük, hogy a körbe érkező katonákat mindjárt izletes vacsorával látták el. Ezen- kiül a kör tagjai különböző beren- dezett élelőanyagot teremtettek a kör helyiségében, melynek polcai ros- kadoznak a jobbnál-jobb, izlete- sebbnél izletesebb ételektől, melyet, ha kilogy, újjal pótol a könyörül- tes szívből emberli jótékonyosság.

- A bevonultak családjainak fi- gyelmébe. Tudomást szereztünk arról, hogy Makón több család van olyan, melynek tagjai, ha tudnak is irul, képtelenek arra, hogy hadban levő hozzátartozóik- nak levelet tudjanak irul. Mint- hogy lapunk mindig a közönség érdekeit szolgálja, szerkesztősé- günk elhatározza, hogy a szer- kesztőségben állandóan szolgál- ban levő személyzetével megírja a mindazoknak leveleit, kik ezt ki- ványják és a megfelelő címet be- hozzák.

- A makói járásbíróköréből. Az igazságügyminiszter Dr. Pereszékényi Géza járásbírói jegyzőit a temes- vári törvényszékhez helyezte át, ho- lyába Dr. Kuti Lipót budapesti ügy- védet nevezte ki a makói járásbíróhoz jegyzővé.

- Anyakönyvi hírek. Elhaltak: Fe- renczi Ezer 7 éves, Barta Erzsébet 5 hónapos, Varza Katalin 68 éves, Szalanka Lajos Gyula 12 hónapos, Pernecki Ernő 9 napos, Kiss Gizella 31 éves, Papp Katalin 80 éves korá- ban.

Belgrád kétségbeesítő helyzete.

Néhány szó a belgrádi állapotokról.

A bécsi Reichspost olyan szemé- lyliségtől, aki csak néhány nappal ezelőtt volt Belgrádban, érdekes leírást közöl a Belgrádban urakodó állapotokról. A helyzet Belgrádban szerinte kétségbeesítő. A város utcáin sorjá- ban havernek sebesült katonák nyi- tott sebekkel, a kórházak tele vannak, a kevés orvos nem tudja elátni a munkát, ápolók kegyetlenek végezni a legsúlyosabb orvosi műtéteket. Nagyon sok sebesült egyáltalában nem jut orvosi segítséghez, mert nincs elég kötszer. Ennek következtében a halandóság a sebesültek között óriási. Halottakat láttam az utcán, amelyek napokig hevertek egy-egy kapumélyedésben, vagy akár a gyalogjárón, amíg végre eltakarították a tetemeiket.

Mintán az orvosi segítség rend- kívül hiányos, a katonák éheznek Belgrádban és a környéken rengeteg sok katona jelent beteg. Rabias és fosztogatás napirenden van, a szerb polgárokat épp oly kevéssé kímélik, mint az idegeneket. Szerbia belsejé- ből csak nagyon kevés élelmiszer jut Belgrádba, mert a kavonosság elvitte a szeszt és a parasztnak már nem tudnak élni. Minden rend felbomlott. A városban a komi- tésiek az urak és a sorkatonaság fő őt halladnak terrorizmussal uralkodnak. Mintán nagyon sok az elége- detlen elem, minden ellenzékét vérbe fojtják.

Napról-napra láttam, amint polgá- rokat és katonákat rövid kihalgatás után nyomban fobelttek. Mestersé- gesen próbálják a katonáknál a hangulatot emelni, napokig tízezer győzelmi híreket olvasnak fel előttük. A belgrádi lapok szerkesztői szemé- lyesen jelennek meg a csapatoknál és ezeket a hasugságokat pathetiku- san adják elő. Elhittették a katonák- kal, hogy Krakónál az oroszok

óriási győzelmet arattak és már utban vannak Bécs felé.

Az egyszerű nép természetesen elhiszi ezeket a híreket és szentül meg van győződve arról, hogy az oroszok néhány nap múlva Belgrád- ban vagy Ujvidéken lesznek és kár- pótolják őket minden szenvedésükért. A belgrádi vezetők megsemmisült, épp így tönkre mentek az elektromos művek. Mindenben rettenetes hiányt szenvednek, még sóban és dohány- ban is. Számos francia és orosz tiszt van a szerb hadseregben, de a harmónia kötük és a csapatok között nagyon rossz. Az is megtörtént, hogy egy francia tiszt lelőt egy orosz tisztet.

A komitácsok állandóan kémeket hajszolnak. Két német utazó, akiknek nem sikerült Belgrádból elutazni, a minap este kiült a Moszkva szálló teraszára és ott mindketten cigarettá- ra gyújtottak. A következő pillan- tatban a komitácsok elfogták őket és azzal vádolták meg a két német urat, hogy jelt adtak az ellenségnek. Mindketőt lelőtték. Épp így lelőtték az olasz követség egyik hivatalnokait.

REGÉNY.

Egy világváros rajtalmat.

(581)

79. fejezet. Aranyhalacska.

- Fejlesztés van, mondá a hajóorvos, vigyék kiülön kabinba s ha a legközelebbi kikötőig job- ban nem lesz, ki kell őt tenni a szárazföldre.

Szappanos levelezköztették és száraz ruhákba öltözve külön kabinba helyezték el.

A kapitány magához vette a Szappanos ruhájában talált irato- kat és pénzt.

Az iratokból nem tudtak meg- állapítani semmit, mert azokban főbbféle névről van szó. A Szappanosnál talált temérdek pénz láttára azt következtette a kapitány, hogy valami dugszd g angol lenet, ki a postahajók egyikéről esett a tengerbe.

A hajóorvos is átnézte az irato- kat.

- Fekete Jónás névre több okmány magyarul van írva, tehát mégsem angol, hanem magyar lesz. Alkalmilag Magyarország fővárosát is értesítendők kellene. A belegnél talált pénzről bőven telik a költésre.

A brazilai hajó déltájban Velen- ce tájékán jár, csak hogy a tenger ellenkező irányában. Könnyen parit érhetett volna, de a kapiti-ány nem látta szükségét a dugszd beteg eltávolításának.

Vitte Szappanos tovább a föld- körül nagy ura.

Szappanos láza az első három nap folyamatosan növekedett.

Egyre baszél, kezével mu'ogato- tot s a feje fölött a kabin oldalán függő kis feketé keresztet lekapy, folyamatosan csókolla a Krisztus feltámasztási alakját.

A hajó egyetlen ember se tu- dott magyarul.

Szappanos pedig lázában csakis magyarul beszélt.

- Épen azért nem hiszem, hogy magyar, mondotta az orvos, mert magyarul beszél. Tífusz lázban rendszeren olyan nyelveket használ a beteg, melyeket betegsége előtt soha nem beszélt. Volt nekem egy tífusz betegem, ki lázában hiba nélkül társalgott velem - francia

nyelven, holott sem betegsége előtt sem utánna egyetlen szót sem tudott franciánul kifejteni.

- Most már mindegy, akár- melyik nemzetséghez tartozik, fe- lellet a kapitány, visszk magunk- kal mindaddig, míg meg nem gyógyul.

(Folyt. köv.)

Kiadó föld. A földéaki utfélen Szilágyi József föld- jével átellenben levő 23 kat. hold föld

hozzátartozó tanyaépületekkel vete- mény, vagy kalászos növény alá kiadó. Értekezhetni lehet Nagy Miklós- sal Paradiosom-u. 1229. régi sz. alatt.

Egy jó család gyermekét elfogadnám teljes ellátásra Reichárd Samu tanító Vásár- helyi-utca 22.

Zaitler Rudolf és társai gőzmalom és jéggyár részv.-társaság Makó.

Van szerencsénk a jégvásárló t. kö- zönség tudomására hozni, hogy a jég- gyártást és kihordást már megkezdtük os

kristálytisztá műjég

malmi irodánkban (36. telefonszám) megrendéhető. Kisebb mennyiségű jég a malomtelepen és városi liszt- üzleteinkben kapható. 50 kilóig a jég ára 6. fill., ezen fölül mennyiségénél 4fill

Elismert legjobb motorok!

Világhírű eredeti „Körting“ Diesel motorok álló- és fekvő szerkezetben.

Szivógáz és benzinmotorok. :: Cséplőgarnitúrák benzin- és nyersolajkomobilal. Benzi- nes magánjárók. Meglepető újdonság! Nyersolajmotorok keresztfejvezetékekkel.

Gellért Ignác és Társa mérnöki iroda Budapest, V. Koháry-utca 4. szám. Saját erővel készítenek mindenféle gépeket. Legmesszebbmenő jótállás! Kedvező fizetési feltételek!

Eckhardt Vilmos

kéthalmi (Földeák) gaz- dasága kisebb-nagyobb

parcellákban bérbeadó.

Értekezhetni lehet a tulajdonossal, vagy meg- bizottjával a helyszínen.

Értesítés! Van szerencsém a t. gazdaközönség b. tudomására hozni, hogy Szt. János-tér 20. sz. a. (saját házámban) **gazdasági gépraktáramban** a legújabb modellű **JOHNSTON** eredeti kévekötős aratógépek már megérkeztek és azokat a legolcsóbb árban bocsátom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

Johnston-féle aratógépek Makón és környékén több mint 300 gazdánál működnek, azok legnagyobb megelégedésére, ami fényes bizonyítéka az aratógépek kifogástalan voltának, ugyintén mári megérkeztek a legújabb négyzetes kukorica ültetők is. - Ugy az aratógépek, mint a kukorica ültető gépek állandóan teljesen felszerelve vannak raktáron. Pontos még az, hogy aratógépek részei nálam egész éven át kaphatók. A legsürgősebb munkaidőben sem történik az aratásnál fennakadás. - Raktáron tartok kiűnő Sisal-féle kévekötős zsineget, elsőrendű gépoisját, Bacher-féle ekéket amerikai tűkőrcél kormányval, Imperátor műtrágya és magvető gépeket, saját találmányu vessző utazatu vaspáncs boronákat, répa és szecsakavágókat. - Együttal bátorodom a t. gazdaközönség figyelmét felhívni a legmodernebb gépekkel és szerszámokkal felszerelt gépjavitó műhelyemre, ahol mindennemű javításokat a legszakoszerűbben, jutányos áron készítek autogén hegesztő géppel a legkomplicáltabb munkáknál végzem. - Vízvezeték és fürdők teljes berendezését jutányos áron vállalom. - Magamat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánlva, maradtam kiváló tisztelettel!

LIPTÁK BÉLA mezőgazdasági gépraktára és javító műhelye Makó, Szent János-tér 20. ujszám. Saját készítésű szabadalmazott hagymakapák állandóan raktáron. Részletfizetési kedvezmények. Telefon szám 126.

Rendkívüli feltűnést keltenek Pártos E. és Társa áruház

újonnan bevezetett áru, eddig nem létezett olcsó árai.

Női himzett ingek	1 korona 98 fillér
Női háló kabátok	1 " 98 "
Női háló ingek	1 " 98 "
Női nadrágok schiffonból	1 " 98 "
Női nadrágok pargetből	1 " 98 "
Diszes párnák	1 " 98 "
Schiffon alsók	1 " 98 "

Bluzok, aljak, pongyolák, reform ruhák, kostümök, leány ruhák, leány és női felöltők, női kalapok, eredeti párisi modellek.

Gyászárukban állandóan nagy választék!
Valódi szörme gallérok, muffok kizárólagos raktára

Makulatur-papír

kiadóhivatalunkban jutányos árban kapható.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség figyelmét felhívni az általam zománcból, majolikából és porcellánból készült

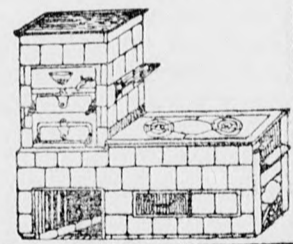
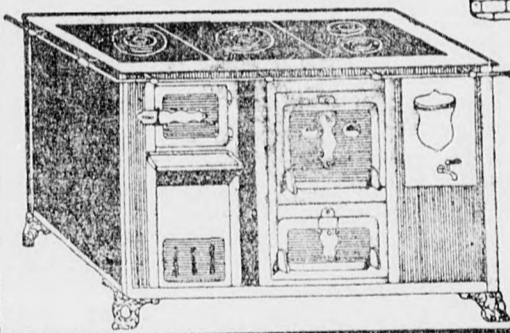
takaréktűzhelyekre,

melyek különböző kivitelben nálam mindenkor készen kaphatók és műhelyemben bármikor megtekinthetők.

Rajzminával és költségvetéssel díjtalanul szolgálók vagy lelvébeli megkeresésre vidékre is megyek. Szerkesztéseket egyszerű és díszes kivitelben készítek, mindennemű lakatosmunkát vállalom.

GUDLIN MÁTYÁS
épület- és műlakatos
Makó, Megyeház-u. 34.

Tegyén maga is
KAKUKFŰ KESERŰT!

Készíti: Rankovszky J. cégből

A KAKUKFŰ GYOMORLIKŐR

nélkülözhetetlen ital gyomorbántalmaknál.

Kapható mindenütt.

Makón főraktár:

Sandor Zsigmond
gyógyszerárában.

A KI gyomorban szenved, szédülést, rosszulletet, hányási ingert érez, étvágyhiány, görcsökben szenved,

az tegyen kísérletet a Kárpáti-féle

„NOVICUM” gyomorcseppekkel.

Sok ezer köszönőlevél tanuskodik a Novicum háziszser áldásos hatásáról

Egy hálalevelet közlünk, hogy mindenki röptön láthassa, mi a NOVICUM HÁZISZER CSODAEREJE.

ORVOSI SZAKVÉLEMÉNY.

A Kárpáti-féle Novicum-mal behatóan foglalkoztam és úgy találtam, hogy ezen háziszser nemcsak a gyomor különféle bajai ellen használható jó sikerrel, hanem összetételénél fogva a vese működést is elősegíti, ami által a szervezetben, keletkező egyéb zavaroknak is elejét veheti.

kovácsnán, 1909. aug. 6.
Dr. Zentay Dávid,
járás orvos.

Tiszteit Uram!

9 évig fájt a gyomrom minden orvosságot megpró, báltam, egy sem segített. Mig egyszer az Ön Novicum gyomorcseppjeit meg próbálva, éreztem a jó hatását és azóta nem fájt a gyomrom, hála a jó istennek és köszönet Önnek. Most ismét kérek 6 üveg 2 koronást.

Mégegyszer fogadja há lámat a jó Novicumért.
Szeged, 1911. augusztus 24-én.

Tisztelője
Siha József,
hentes, Dobó-u. 37.

A NOVICUM háziszser kapható gyógyszerárakban 2 koronás 1 kor. 20 f. és 60 f. üvegekben Jó hatásért szavatol és ahol raktáron nem volna, oda 3 nagy, 5 közép v. 10 kis üveg-gel 6 k 22 filléért BERMENTVE szállít az egyedüli készítő:

Kárpáti József

Árkos-Sepsiszentgyörgy,
Kálvin-tér 6/a. sz.

Makón kapható:
Popper Gyula drogériájában

Budapesten kapható:
Szabados Ödön „Hunnia”
gyógyszerárában, Erzsébet-
körút 56. sz.

Legújabb jó hír! Kőbányai sör!

A mai naptól kezdve sz ismert elsőrendű, legjobb minőségű, eredeti gyári töltésű

kőbányai világos, maláta és duplamaláta sörök nagyban és kicsinyben szerezhetők be:

Iritz Sámuel özv. cégnél.

Nyomatott Dr. Kiss Pálnak a „Makói Független Ujság” villanyerőre berendezett gyorsajtóján. Makón